

**Zahtjev za prethodnu odluku koji je 3. studenoga 2017. uputio Tribunal Supremo (Španjolska) –
Ministerio de Defensa protiv Ane de Diego Porras**

(Predmet C-619/17)

(2018/C 022/38)

Jezik postupka: španjolski

Sud koji je uputio zahtjev

Tribunal Supremo

Stranke glavnog postupka

Žalitelj: Ministerio de Defensa

Druga stranka u postupku: Ana de Diego Porras

Prethodna pitanja

1. Treba li članak 4. Okvirnog sporazuma o radu na određeno vrijeme, koji se nalazi u Prilogu Direktivi 1999/70 ⁽¹⁾, tumačiti na način da mu se protivi nacionalni propis koji ne propisuje nikakvu naknadu štete zbog prestanka ugovora o radu na određeno vrijeme za privremeno obavljanje poslova kako bi se zamijenilo privremeno nenazočnog radnika koji ima pravo zadržavanja radnog mjesta, ako do takvog prestanka dolazi zbog vraćanja zamijenjenog radnika na radno mjesto, ali takvu naknadu s druge strane propisuje kada do prestanka ugovora o radu dolazi zbog drugih zakonom određenih razloga?
2. Ako je odgovor na prvo pitanje niječan, ulazi li u područje primjene članka 5. Okvirnog sporazuma mjera kao što je ona koju propisuje španjolski zakonodavac, kojom se naknada određuje na iznos u vrijednosti plaće za 12 dana rada po svakoj godini rada, a koja se radniku isplaćuje po isteku njegova ugovora o radu za privremeno obavljanje poslova čak i kad je pravni temelj privremenog zaposlenja samo jedan ugovor?
3. Ako je odgovor na drugo pitanje potvrđan, protivi li se članku 5. Okvirnog sporazuma zakonska odredba koja radnicima koji su sklopili ugovore na određeno vrijeme priznaje pravo na naknadu štete u iznosu vrijednosti plaće za 12 dana rada po svakoj godini rada zbog prestanka ugovora o radu, ali tu naknadu ne priznaje radnicima koji su sklopili ugovore na određeno vrijeme radi privremenog obavljanja poslova kako bi se zamijenilo privremeno nenazočnog radnika koji ima pravo zadržavanja radnog mjesta?

⁽¹⁾ Direktiva Vijeća 1999/70/EZ od 28. lipnja 1999. o Okvirnom sporazumu o radu na određeno vrijeme koji su sklopili ETUC, UNICE i CEEP (SL 1999., L 175, str. 43.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 4., str. 228.)

**Zahtjev za prethodnu odluku koji je 2. studenoga 2017. uputio Székesfehérvári Törvényszék
(Mađarska) – Hochtief Solutions AG Magyarországi Fióktelepe protiv Fővárosi Törvényszék**

(Predmet C-620/17)

(2018/C 022/39)

Jezik postupka: mađarski

Sud koji je uputio zahtjev

Székesfehérvári Törvényszék

Stranke glavnog postupka

Tužitelj: Hochtief Solutions AG Magyarországi Fióktelepe

Tuženik: Fővárosi Törvényszék

Prethodna pitanja

1. Treba li temeljna načela i pravila prava Unije (konkretno članak 4. stavak 3. UEU-a i obvezu ujednačenog tumačenja) tumačiti, kao što ih je protumačio Sud Europske unije osobito u presudi donesenoj u predmetu Köbler, na način da se odluka o odgovornosti suda države članice koji u zadnjem stupnju odlučuje presudom kojom se povrjeđuje pravo Unije može temeljiti isključivo na nacionalnom pravu ili na kriterijima utvrđenima nacionalnim pravom? U slučaju niječnog odgovora, treba li pri odlučivanju o odgovornosti „države” temeljna načela i pravila prava Unije, osobito tri kriterija koje je odredio Sud Europske unije u predmetu Köbler, tumačiti na način da se ispunjenje uvjeta za odgovornost države članice za povredu prava Unije koju su počinili sudovi navedene države treba ocijeniti na temelju nacionalnog prava?
2. Treba li temeljna pravila i temeljna načela prava Unije (konkretno članak 4. stavak 3. UEU-a i obvezu učinkovite pravne zaštite), osobito presude Suda Europske unije u području odgovornosti države članice, koje su donesene, među ostalim, u predmetima Francovich, Brasserie du pêcheur i Köbler, tumačiti na način da pravomoćnost presuda kojima se povrjeđuje pravo Unije i koje su donijeli sudovi države članice koji odlučuju u zadnjem stupnju isključuje utvrđivanje odgovornosti države članice za štetu?
3. S obzirom na Direktivu 89/665/EEZ koja je izmijenjena Direktivom 2007/66/EZ⁽¹⁾ te Direktivu 92/13/EEZ, jesu li za potrebe prava Unije relevantni postupak pravne zaštite koji se odnosi na sklapanje ugovora o javnoj nabavi u pogledu ugovora o javnoj nabavi čija vrijednost prelazi pragove Zajednice i sudski nadzor upravne odluke donesene u tom postupku? U slučaju potvrdnog odgovora, jesu li relevantni pravo Unije i sudska praksa Suda Europske unije (među ostalima presude donesene u predmetima Kühne & Heitz, Kapferer, a osobito Impresa Pizzarotti) u pogledu potrebe prihvaćanja revizije kao izvanrednog pravnog lijeka koji proizlazi iz nacionalnog prava povezanog sa sudskim nadzorom upravne odluke donesene u navedenom postupku pravne zaštite koji se odnosi na sklapanje ugovora o javnoj nabavi?
4. Treba li direktive o postupku pravne zaštite koji se odnosi na sklapanje ugovora o javnoj nabavi (to jest Direktivu 89/665/EEZ, koja je u međuvremenu izmijenjena Direktivom 2007/66/EZ, i Direktivu 92/13/EEZ) tumačiti na način da su s njima usklađeni nacionalni propisi u skladu s kojima nacionalni sudovi koji odlučuju u glavnom postupku mogu ne uzeti u obzir činjenicu koju treba ispitati u skladu s presudom Suda Europske unije, koja je donesena u prethodnom postupku u okviru postupka pravne zaštite koji se odnosi na sklapanje ugovora o javnoj nabavi, a koju ne uzimaju u obzir ni nacionalni sudovi koji odlučuju u postupku pokrenutom na temelju zahtjeva za reviziju podnesenog protiv odluke donesene u glavnom postupku?
5. Treba li Direktivu Vijeća 89/665/EEZ od 21. prosinca 1989. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na primjenu postupaka kontrole na sklapanje ugovora o javnoj nabavi robe i javnim radovima, konkretno njezin članak 1. stavke 1. i 3., i Direktivu Vijeća 92/13/EEZ od 25. veljače 1992. o usklađivanju zakona i drugih propisa o primjeni pravila Zajednice u postupcima nabave subjekata koji djeluju u sektoru vodnoga gospodarstva, energetskom, prometnom i telekomunikacijskom sektoru, konkretno njezine članke 1. i 2., osobito s obzirom na presude donesene u predmetima Willy Kempter, Pannon GSM i VB Pénzügyi Lízing, kao i Kühne & Heitz, Kapferer i Impresa Pizzarotti, tumačiti na način da su s tim direktivama i obvezom učinkovite pravne zaštite te s načelima ekvivalentnosti i djelotvornosti usklađeni nacionalni propisi, ili njihova primjena, prema kojima, unatoč tomu što sud koji odlučuje o predmetu odbije relevantno tumačenje pravila prava Unije koje je Sud Europske unije dao u svojoj presudi u prethodnom postupku prije donošenja drugostupanjske presude, zato što je prvonavedena donesena kasnije, i unatoč tomu što sud koji nakon toga odlučuje o reviziji reviziju smatra nedopuštenom?
6. Ako na temelju nacionalnog prava treba dopustiti reviziju radi ponovne uspostave ustavnosti na temelju nove odluke Ustavnog suda, ne bi li u skladu s načelom ekvivalentnosti i načelom utvrđenim u presudi Transportes Urbanos trebalo dopustiti reviziju, u slučaju da se u glavnom postupku nije mogla uzeti u obzir presuda Suda Europske unije zbog odredaba nacionalnog prava koje se odnose na postupovne rokove?

7. Treba li Direktivu Vijeća 89/665/EEZ od 21. prosinca 1989. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na primjenu postupaka kontrole na sklapanje ugovora o javnoj nabavi robe i javnim radovima, konkretno njezin članak 1. stavke 1. i 3., i Direktivu Vijeća 92/13/EEZ od 25. veljače 1992. o usklađivanju zakona i drugih propisa o primjeni pravila Zajednice u postupcima nabave subjekata koji djeluju u sektoru vodnoga gospodarstva, energetskom, prometnom i telekomunikacijskom sektoru, konkretno njezine članke 1. i 2., s obzirom na presudu Suda Europske unije C-2/06, Willy Kempter, u skladu s kojom se pojedinac ne mora obvezno pozvati na sudsku praksu Suda, tumačiti na način da se postupci pravne zaštite koji se odnose na sklapanje ugovora o javnoj nabavi, uređeni navedenim direktivama, mogu pokretati samo na temelju zahtjeva za pravnu zaštitu u kojem je sadržan izričit opis navedene povrede koja se odnosi na sklapanje ugovora o javnoj nabavi te konkretno pravilo koje se odnosi na sklapanje javnih ugovora do čije je povrede došlo, to jest konkretni članak i stavak, drugim riječima, da se u postupku pravne zaštite koji se odnosi na sklapanje ugovora o javnoj nabavi mogu ispitati samo povrede koje je podnositelj zahtjeva za pravnu zaštitu naveo pozivajući se na odredbu, to jest na konkretan članak i stavak, koja se odnosi na sklapanje ugovora o javnoj nabavi do čije je povrede došlo, dok je u bilo kojem drugom upravnom i građanskom postupku dostatno da pojedinac iznese činjenice i dokaze kojima to potkrepljuje te da nadležno tijelo ili nadležni sud odluči o zahtjevu za pravnu zaštitu u skladu s njegovim sadržajem?
8. Treba li zahtjev za dostatno okarakteriziranu povredu, utvrđen u presudama Köbler i Traghetti, tumačiti na način da takve povrede nema kada sud koji odlučuje u zadnjem stupnju, otvoreno kršeći ustaljenu, posve detaljno citiranu sudsku praksu Suda Europske unije – koja se, povrh toga, oslanja na razna pravna mišljenja – odbije zahtjev pojedinca za upućivanje prethodnog pitanja u pogledu nužnosti prihvatanja revizije kao dopuštene, pri čemu sud to odbijanje temelji na apsurdnom obrazloženju da u propisima Unije, u ovom slučaju, konkretno Direktivi 89/665/EEZ i Direktivi 92/13/EEZ, nema pravila kojima se uređuje revizija, premda je u tom pogledu također posve detaljno citirana relevantna sudska praksa Suda Europske unije koja je sadržana i u presudi Impresa Pizzarotti u kojoj je odlučeno da je upravo u pogledu postupka sklapanja ugovora o javnoj nabavi nužno provesti reviziju? Uzimajući u obzir presudu Suda Europske unije C-283/81, CILFIT, koliko detaljno mora biti obrazloženje nacionalnog suda koji unatoč obvezujuće utvrđenom pravnom tumačenju Suda Europske unije ne dopusti reviziju?
9. Treba li načela učinkovitosti pravne zaštite i ekvivalentnosti iz članka 19. UEU-a i članka 4. stavka 3. UEU-a, načela slobode poslovnog nastana i pružanja usluga iz članka 49. UFEU-a te Direktivu Vijeća 93/37/EEZ od 14. lipnja 1993. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, kao i direktive 89/665/EEZ, 92/13/EEZ i 2007/66/EZ, tumačiti na način da [im se ne protivi] da nadležna tijela i sudovi, očito protivno primjenjivom pravu Unije, tužitelju sustavno odbijaju njegove zahtjeve za pravnu zaštitu zbog toga što mu je bilo onemogućeno sudjelovanje u postupku javne nabave, za koje je potrebno sastaviti, ovisno o slučaju, višebrojne dokumente, što zahtijeva znatan utrošak vremena i novca, ili sudjelovanje na raspravama, te to što se relevantnim propisima tužitelju uskraćuje mogućnost da od suda zatraži naknadu štete pretrpljene zbog nezakonitih mjera, iako je točno da u teoriji postoji mogućnost proglašavanja odgovornosti za štetu nastalu izvršavanjem sudačkih dužnosti?
10. Treba li načela utvrđena u presudama Köbler, Traghetti i Saint Giorgio tumačiti na način da se ne može nadoknaditi šteta koja je nastala zato što sud države članice koji odlučuje u zadnjem stupnju, povređujući ustaljenu sudsku praksu Suda, nije dopustio reviziju koju je pojedinac pravodobno zatražio i u okviru koje je mogao zatražiti naknadu nastalih troškova?

⁽¹⁾ Direktiva 2007/66/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2007. o izmjeni direktiva Vijeća 89/665/EEZ i 92/13/EEZ u vezi s poboljšanjem učinkovitosti postupaka pravne zaštite koji se odnose na sklapanje ugovora o javnoj nabavi (SL 2007., L 335, str. 31.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 9., str. 198.).